

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" **"עטרת שרה"**
ע"י רב רפאל צבידן בן פנחס צ'ל | ע"י ש"ל שרה צבידן בת דיה ע"ה

פְּרָשָׁת: שְׁפִטִים

עלון מס': 1,812 | תש"פ

ליקט וערך:
הרב רפאל זביחי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל"
תל-אביב

נעשה את שלנו, ונסמוך על ה'!

באחת מערי ספרד ישבו היהודים ונהנו מרוב טובה, עד שקם כומר צורר והסית את המושל להחרים את רכוש היהודים ולגרשם ממחוזו. ההסתה המתמדת החלישה את התנגדות המושל, ולבסוף הציע שהכומר יתעמת עם נציגי היהודים. והיה וינצחו היהודים, יסכר פי הכומר. יפסידו בוויכוח, ישאו בתוצאות. ימים מספר לאחר מכן עלה יהודי כפרי העירה למכור את תוצרתו, וחנויות היהודים סגורות. בא לבית הכנסת, והוא מלא מפה לפה במתפללים. נחרד: האם נשמט ממנו חג, האם חילל יום טוב בשוגג? שאל, וסחו לו שגורלם תלוי בתוצאות ויכוח - ואיך לא יגזרו תענית ויעתירו לפני שוכן מרומים! **אמר הכפרי:** "הנני, שילחוני ואלך, אתייצב לוויכוח. אם אנצח, מוטב. ואם לאו תאמרו שהייתה זו יוזמתי, תדעו מה סוג השאלות ותוכלו להתכונן כראוי"... הסכימו להצעה, והכפרי שם פעמיו לארמון: מוכן הוא לענות לשאלות. הביאוהו לפני המושל, והכומר ניצב לימינו. בראותו את הכפרי לבוש הבלואים בז לו בליבו, חס על המלים, וזיקר כנגדו שתי אצבעות. נשא הכפרי למולו אצבע אחת. אדמו פני הכומר, ושיטח כף ידו לנוכח פני הכפרי. התחייך הכפרי, ונופף באגרופו. הביט הכומר סביבו בקדחתנות, ניגש לשולחן, ונשא בארשת ניצחון בקבוק יין אדום. גישש הכפרי בכיסו, והוציא נתח גבינה כפריית. הציגה לראווה. שמט הכומר ראשו, וכתפיו מובס.

"ניצחתם", בישר המושל לכפרי. "לך אמור לאחיך שאינם צריכים לחשוש עוד!" הכפרי יצא שמח וטוב לב, והמושל פנה אל הכומר: "סלח לי, אבל לא הבנתי דבר!" "פיקח כשד הוא", השיב הכומר. "אמרתי לו שיש שני אלוהויות - וענה שאין אלא אל אחד. אמרתי: הלא אלוקיכם פיזר אתכם בכל קצוות תבל, וענה: עתיד הוא לקבצנו. הראיתי לו את היין האדום כדם, לרמוז שהם צלבו את משיחנו. וענני: הלא הובטחנו שאם יהיו חטאינו כדם, ילבינו כשלג!"... בינתיים הגיע הכפרי לבית הכנסת, ובישר על ניצחונו: לא היה קל מזה! התקבצו כולם סביבו, וסיפר: "הכומר הראה לי שהוא ינקר עיני בשתי אצבעות, ועניתי שאני אנקר עיניו באצבע אחת! הראה שרוצה הוא לסטור על פני, ונופפתי מולו באגרופי! כיוון שכך, נופף בקבוק יין כרצון להתפייס, הוצאתי גם אני גבינה, כהסכמה. ולכן השלים, וביטל את הגזירה". קם הרב ונשקו על ראשו, ואמר לבני עדתו: "הביטו וראו כמה סייעתא דשמיא מלווה את המקיים מצות: **"תמים תהיה עם ה' אלהיך!"**...

צחוק צחוק, אבל כשנתבונן באורחות חיינו נראה שרצופים הם מעמדות כאלו, "דו שיח של חרשים", בכל שטחי החיים! באיזה שם אחר ניתן לכנות את שרשרת הפעולות ופעולות הנגד בינינו לשכנינו. באיזה כינוי אחר ניתן להכתיר את יחסי האליטות והמונ העם, האזרח הקטן מול הרשויות, העובדים מול המעסיקים, המפרנסים מול כוחות ההון. ואפילו בקרב המשפחה, הורים מול בני נוער, מחנכים מול חניכים. האיץ לכל אחד שפה משלו, דפוסי חשיבה והתנהגות שונים, וכל הידברות נתפסת באופן שונה בשני הקצוות?

זה מתסכל? ודאי! מייאש? לא ולא! ומדוע, משום שבידינו גם הפיתרון: **"תמים תהיה עם ה' אלהיך"**, לדעת שיש מנהיג לבירה. "והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים". הן זה עיקר היהדות, הראשון משלושה עשר העיקרים! נכון, הוא ציונו לעשות ולפעול, אבל כשנעשה את שלנו ונסמוך עליו - יביא את התוצאות הרצויות, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום: **"אקרא לאלהים עליון, לאל גמר עלי",** ואמר: **"ה' יגמר בעדי, ה' חסדה לעולם!"** לפיכך **"תמים תהיה"**, עשה את שלך בתמימות ובשלימות, מתוך ידיעה שאתה **"עם ה' אלהיך!"**

שפטים ושטרים... ושפטו את העם משפט צדק (טז, יח) - 3 פעמים מוזכר ה'משפט' בפסוק, כי בדיני ממון יושבים שלושה דיינים במשפט. (בעל הטורים)

בכל-שעריך (שם) - **שעריך**, ראשי תיבות שינים, עיניים, ראש, רגליים, ידיים, כליות. על כולם צריך האדם להעמיד שומרים שלא יכשלו בעבירה. (השל"ה הקדוש)

והיה כשבתו על פסא ממלכתו (יז, יח) - **כסא** ראשי תיבות: **כסף**, **סוס**, **אשה**. אם לא ירבה לו את אלו, יזכה להאריך ימים על כסא ממלכתו. (כלי יקר)

והיתה עמו וקרא בו כל-ימי חייו (יז, יט) - למה נאמר וקרא בו ולא וקרא בה, כמו שכתוב בתחילה והיתה בלשון נקבה? אלא שאמרו חז"ל: "דברים שבכתב, אי אתה רשאי לאומרם בעל פה". ומרומז בפסוק **והיתה עמו** - התורה, וקרא בו - בספר עצמו. (משך חכמה)

עין בעין (יט, כא) - אחר האותיות עין בסדר א-ב, נמצאות האותיות כסף, כדברי חז"ל שמשלמים **כסף** על נזקי הגוף.

שנון

שופט רודף בצע, אהב שלמונים והיה ידוע כאחד שנוטל שוחד מהעומדים לפניו בדין. בשעת הדיון, היו מניחים מעות בנעליו, וכאשר היה תוחב את רגלו בנעל היה מטה את הדין לטובתו של המרבה בשלמונים. פעם, התחכם אחד העומדים לפניו והניח חפיסה של ניירות ריקים בתוך הנעל. הכניס השופט את רגלו וחש כי חבילה הגונה תחובה בנעל, ומיד הכריע את הכף לטובתו. כששב לביתו, ראה השופט כי ניירות חסרי ערך בנעלו. חרה אפו ואמר: "ראו אלו אנשים נוכלים יש בעולם..."

מושגים ביהדות

בד' באלול שנת ה' אלפים, התקיים 'משפט פאריז' בו האשימו הנוצרים כי ב'תלמוד הבבלי' נצטוו היהודים לרדוף את הנוצרים ומותר לרמותם ולגנוב מהם. המומר ניקולס דונין, תלמיד רבנו יחיאל מפאריז, כתב אגרת שטנה לאפיפיור והוא ציווה להחרים את הספרים מבתי היהודים. למרות התשובות הניצחות של הרבנים, נשרפו 40 קרונות עם כתבי התלמוד.

בו' באלול ת"ש, הפציצו מטוסים של איטליה הפאשיסטית שתמכה בגרמניה הנאצית, את **העיר תל אביב** כחלק ממלחמתה בבריטים, שהיו בעלי **מנדט על ארץ ישראל**, והרגו למעלה ממאה יהודים, הי"ד.

סיפור השבוע

"ושמרת לעשות ככל אשר ירוף" (י, י)

הגאון הצדיק **רבי דוד אבוחצירא** שליט"א, מספר בעניין זה סיפור מדהים על אביו: יהודים שעמדו לעלות לארץ ישראל, היו נוהגים לסור טרם צאתם מארץ מולדתם, לביתו של **רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל**. לא קלה הייתה העליה לארץ הקודש, וחששות ודאגות העיקרו על רבים מן האנשים, בעמדם לעשות את הצעד הגדול הזה. רבי מאיר היה מרגיעם ומעודדם, עד שיצאו לדרך מחוזקים. **יום אחד** הגיע יהודי אל רבי מאיר. האיש ביקש להיפרד, אך החל לבכות בכי מר. על מה ולמה הבכי? "הן נבער מדעת אני", הוא הסביר. "ומהיכן אתפרנס בארץ הקודש, אשר בה כולם מלומדים ויודעים קרוא וכתוב?" הרגיעו רבי מאיר ואמר: "הבורא יתברך זן ומפרנס לכל, ומתקן מחיה ומזון לכל בריותיו אשר ברא ברחמיו וברב חסדיו. מי שיודע קרוא וכתוב, מזמן לו הבורא פרנסה שתובעת ידיעת קרוא וכתוב, ומי שאינו יודע קרוא וכתוב, יזמן לו פרנסה שאינה מצריכה ידיעת קרוא וכתוב". אורו פני האיש, ובשמחה גדולה סיפר לכל מכריו וידידיו על הברכה שקיבל, ועוד הוסיף ואמר שכבר אין בלבו שום דאגה כלל. עלה האיש ארצה, והתיישב בקרית אתא. בנו התקבל לעבודה בקרית רפאל, ל'הרשות לפיתוח אמצעי לחימה', והיה לעוזרו של אחד מבכירי מהנדסי הטילים.

יום אחד שוחח המהנדס עם עוזרו על בעיה קטנה אך מציקה - ערמות של תוכניות סודיות מצטברות במשרדיהם, ומפאת הוראות הבטיחות החמורות - אסור להשליכן לאשפה. המגירות מתפקעות מרוב ניירת, המדפים עומדים לקרוס, מה עושים? "צריך להביא אדם שאינו יודע קרוא וכתוב", אמר העוזר, "והוא ישמיד את התוכניות". "היכן נמצא אדם שאינו יודע קרוא וכתוב?", תהה המהנדס. "אני מכיר אדם כזה - אבי!". בדקו ומצאו, שאכן האב אינו יודע כיצד להחזיק עיתון, וכן ראו שאדם ישר והגון הוא. קבלוהו, אפוא, לעבודה, העמידו לרשותו משרד, ומבוקר עד ערב עמד והשמיד תוכניות סודיות, קיבל משכורת נאה, והתפרנס מאי ידיעת קרוא וכתוב... סיפור זה מלמדינו כי הישועה בוא תבוא, אך לא תמיד היא מגיעה בדרך ש'אנחנו' חושבים.

בזמן מלחמת יום הכיפורים, כאשר היו כתשע מאות ושישים נשים עגונות, מרון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל ישב אז כאב בית דין למצוא היתר להתירם לבוא בקהל ולהינשא בשנית, וטרח הרבה ביגיעה גדולה למצוא להן מזון. במהלך הדיונים ההלכתיים אודות ענין זה, דן מרון זצוק"ל לגבי זיהוי חלל על ידי דיסקית התלויה בצווארו (ובה מצויינים פרטיו האישיים), האם מועיל הדבר או לאו, ולאחר שהאריך ודן בענין זה נתברר שלדעת מרון ה'שולחן ערוך' יש לחוש שלא לסמוך על אמצעי זיהוי זה כמו לגבי ארנק, וכשראה מרון זצוק"ל כך, נצטער בצער גדול כי גדול היה כאבו על אותן בנות ישראל העגונות.

והנה באחד הלילות שהיה מרון בצער על שניסה למצוא היתר לאותן עגונות על סמך זיהוי הדיסקית, ולבסוף נתברר שלדעת מרון השו"ע אי אפשר לסמוך על כך, בחלומו נגלה אליו אחד מגדולי הדורות, והראה לו שכתב בספרו להקל בענין זה, וטעמו עימו שאין דרך בני אדם להשאיל לאחרים דבר שנועד לזיהוי. וכשהקיץ מרון זצוק"ל שמח שמחה גדולה שעל ידי סברא זו יוכל למצוא היתר לאותן העגונות. על סמך דיסקית שנמצאה צמודה לגופו של החלל, וכמו שביאר בזה באורך בשו"ת יביע אומר (ח"ו אבהע"ז סימן ג')!

הודעה משמחת לגבאים ולמתפללי בתי הכנסת

ספר הסליחות המהודר "ברכת רפאל" הוצא לאור על ידי מוסדות "תפארת רפאל" עם שינויי הנוסחאות המדויקות כפי שהורה מרון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

ימי חודש הרחמים והסליחות בפתח, וישראל עם קדושים נערכים להשכים קום לאמירת הסליחות באשמורת הבוקר, כשחלקם יעדיפו לאומרם כבר בחצות הלילה, במשך ארבעים יום עד לערב יום הכיפורים. ספרי סליחות רבים נדפסו במהלך השנים על ידי הוצאות שונות בנוסחאות שונות, אך דומה שספר הסליחות "ברכת רפאל" בברכתו, הסכמתו, והגהתו של מרון מאור ישראל זצוק"ל, עושה סדר בנוסחאות השונות שנדפסו עד כה, ומביא את הנוסחה המדויקת ביותר שזכתה להערוטיו והארותיו של מרון זצוק"ל. כך למשל, בקטע "אם אפס רבע הַקֵּן", ישנה הנוסחה המקובלת הנאמרת "עֲוֹרָה גְבוּרָתְךָ לְהַקִּיץ נִרְדָּמִים", מרון זצוק"ל סבור שהמילה גבורתך טעות היא שהשתרבה בתפילה, ויש לומר "רַחֲמֶיךָ" ולא "גְבוּרָתְךָ". וכי חלילה אנו צריכים שהקב"ה יעורר עלינו את הגבורות שהם אלו הדינים?! אלא מבקשים אנו מהקב"ה שיעורר עלינו את מידת הרחמים. וכך לכל אורך אמירת הסליחות ישנם שינויי נוסחאות.

הרב שלמה זביחי: היה צורך גדול בהדפסת ספר סליחות מדויק ומוגה נכון בצורה יסודית! את ספר הסליחות הראשון הבאנו בזמנו בפני מרון מאור ישראל זצוק"ל, שהביע סיפוק מההשקעה וההקפדה על שינויי הנוסחאות וחזרה לנוסחה המקורית אותה הנחילו לנו חז"ל. מרון זצוק"ל אף בירך אז את הרב זביחי יו"ר המוסדות, שימשיך להגדיל תורה ולהאדירה בארץ ובתפוצות, תוך החזרת העטרה ליושנה, והמשך דרך המלך שסלל מרון זצוק"ל!

ספר הסליחות נדפס ללא מטרת רווח. אלפי ספרי סליחות חולקו לרחבת הכותל המערבי, למערת המכפלה, לקברות צדיקים, במחנות צה"ל ומג"ב, לבתי הכנסת ברחבי הארץ, ובקהילות בחו"ל.

ניתן להשיג במחיר עלות במוקד "תפארת רפאל" 1800-260-260 (משלוחים לכל הארץ)

בתמונות: הרב שלמה זביחי שליט"א מביא בפני מרון רבינו עובדיה יוסף זצ"ל את ספר הסליחות המהודר "ברכת רפאל" שיצא בעידודו ובהכוונתו, ורבינו שמח מאוד על כך! והרבנים שליט"א באמירת הסליחות המרכזית בכותל המערבי בערב יום כיפור, מתוך ספר הסליחות "ברכת רפאל".

אמרת השבוע

"תאמין בחיים ותחיה את האמונה." (רבי מנחם מנדל שניאורסון)

הלכות אמירת סליחות

- א. מנהג הספרדים לקום באשמורת הבוקר לומר "סליחות", החל מיום ראש חדש אלול עד יום הכיפורים. כי מסורת בידינו שמושה רבינו עלה אל הר סיני להביא את לוחות הברית השניות בראש חדש אלול, וירד עם הלוחות ביום הכיפורים, וכל ארבעים יום הללו היו ימי רחמים ורצון לכל עם ישראל, וביום הכיפורים נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה, ואמר למושה רבינו: "סלחתי כדברך". ולכן נקבע יום הכיפורים לדורות ליום מחילה סליחה וכפרה. חודש אלול הוא הזמן המתאים לפשפש במעשיו ולהרבות בתורה ובמעשים טובים, ולשוב בתשובה הן ממעשים רעים והן ממידות אשר לא טובות. ואחד הטעמים שתוקעים בשופר בחודש אלול לעורר העם לתשובה.
- ב. הזמן הראוי ביותר לאמירת הסליחות בימים אלה, הוא מחצות הלילה ואילך, שאז הוא עת רצון לפני השם יתברך, אך בחצי הראשון של הלילה אסור לומר סליחות וי"ג מידות. (זמן חצות הלילה המדויק מופיע בלוחות השנה). וקהל ועדה שאי אפשר להם להשכים לסליחות בעוד לילה, יכולים לומר סליחות גם בשעות הבוקר המוקדמות לפני תפלת שחרית, או אפילו לפני תפלת המנחה. וטוב שאז החזן שאומר הסליחות יתעטף בציצית.
- ג. צריך לברך ברכות התורה קודם אמירת הסליחות, מפני הפסוקים הנאמרים בסליחות.
- ד. חכמים ותלמידיהם וכן מורים שאי אפשר להם להשכים ולקום יום יום באשמורת לסליחות בכל חודש אלול, רשאים להימנע מלקום יום יום בחודש אלול, אלא ישכימו בחודש אלול לפרקים, וכן בעשרת ימי תשובה, לומר סליחות עם הציבור. והוא הדין לפקידים ולפועלים שכירים. ומה טוב אם יאמרו סליחות בבוקר קודם תפלת שחרית, או בערב לפני תפלת מנחה. ואם ממשיכים בלימודם בלילה עד לאחר חצות הלילה, מה טוב שיאמרו אז קצת סליחות אפילו ביחידות. וכן יאמרו "תיקון חצות" קודם השינה, וכידוע סדר תיקון חצות עדיף יותר מאמירת סליחות.
- ה. הסליחות שניתקנו בלשון ארמית, כגון רחמנא, דעני לעניי, ענינן, מחי ומסי, אין ליחיד לאומרם, מפני שאין מלאכי השרת מכירים בלשון ארמי. אבל כשיש עשרה מישראל, אין הצבור זקוק לעזרת מלאכי השרת, כי השכינה עימם.
- ו. עיקר אמירת הסליחות צריכה להיות כוונה ובנחת ובמיתון ובהכנעה יתירה, ובפרט הי"ג מדות, וכמו שכתוב (משלי יח, כג) "תחנונים ידבר רש". וצריך להבין מה שמוציא מפיו, בלב נשבר ונדכה.
- ז. השומע בביתו סליחות דרך הרדיו ב"שידור חי", יכול לענות י"ג מדות כששומע אותם מן הצבור, וכן יכול לענות "אמן" אחר הקדיש של שליח צבור.
- ח. מנהג יפה לומר, מיום ר"ח אלול עד יום הושענא רבה, אחר תפילת שחרית, המזמור (תהלים כז) "לְדוֹד ה' אֲרִי וְיִשְׁעֵי מַמִּי אֵירָא". וכן נוהגים שהכותב מכתב לחברו בחודש אלול, כותב בתחילת המכתב: "לשנה טובה תכתבו ותחתמו".
- ט. מנהג חסידים ואנשי מעשה לבדוק את התפילין והמזוזות בחודש אלול, ומכל מקום אין חיוב מעיקר ההלכה לבדוק. ואם התפילין נכתבו בידי סופר מומחה, אינו צריך לבדוקן אפילו לאחר כמה שנים. ובמזוזות מעיקר ההלכה חייב לבדוקן פעם אחת בכל שלש שנים ומחצה.

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע
7:01	6:59	7:01	6:59
7:51	7:48	7:50	7:49
8:40	8:37	8:40	8:38

עלון השבוע לזכות ידידנו היקר
הרב יעקב כוכבי בן אסתר הי"ו
לרגל נישואי בתו תח"י
יהי רצון שיראה נחת מכל יוצאי חלציו - אמן

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ שִׁפְטִים

(במוצ"ש תחילת אמירת "סליחות" לספרדים)

הַפְּטָרָה

"אֲנֹכִי אֲנֹכִי" יִשְׁעִיה נא'

תלמוד תורה לנשים
שיעורי תורה והלכות לבנות
כלל ובנות מדרש
בגדים תורניים
קידוש החוקים
מכון הנצחנות ספרים וחקי סתבי יד
הצגה לחזנות החיילים במהלך
עזרת לנזקקים
חודבות רוחנית לעולים חדשים
מוקד עולמי לאמירת החיילים
שבעתן תודתי